15/2/2025

VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ BRATISLAVA
DOŠLO: 25 -04- 2025
ČÍSLO | ZNAČKA | PRÍLOHY
REFERENT

Oponentský posudok na habilitačnú prácu Mgr. art Michala Černušáka, ArtD.

Hneď na začiatku konštatujem, že maliarsku tvorbu Mgr. art Michala Černušáka, ArtD. som s veľkým záujmom sledoval už vtedy, keď ešte študoval maľbu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Bolo mi jasné, že ide o talentovaného študenta a zaujímalo ma, ako rýchlo si dokáže vytvoriť svoj autorský idiolekt, maliarsky rukopis. Na moje prekvapenie si ho dokázal vytvoriť veľmi rýchlo, už počas doktorandského štúdia mal jasne vyprofilovaný maliarsky rukopis, ktorý na jednej strane rezonuje s niektorými výtvarnými tendenciami vo svete a na druhej je jasne viditeľný a spoľahlivo poukazuje k autorovi.

Maliarsky rukopis Mgr. art Michala Černušáka, ArtD. je pozoruhodný tým, že dokáže nastoliť rovnováhu medzi plánom obsahu a plánom výrazu. Plán obsahu jednotlivých umeleckých diel je determinovaný tematickým registrom, ktorý predovštkým tvorí to, čo je príčinou toho, že náš svet sa pred našimi očami mení na dystopické miesto nevhodné pre život. To by mohlo naznačovať, že tvorca obrazov s dystopickými témami sa pokúša zobrazovať temné stránky nášho aktuálne prežívaného sveta, ale toto tvrdenie treba odmietnuť, pretože tvorca obrazov vie, že umenie nezobrazuje svet, ale reaguje na neho. Reaguje tým, že vytvára možné modely sveta, ukazujúce to, ako sa môže zmeniť svet, keď nebudeme rešpektovať jeho prirodzenosť a keď kultúra bude agresívne kolonizovať svet prírody. Jeho obrazy sú na jednej strane citlivým prieskumom toho, kam sa svet uberá a zároveň výzvou zmeniť smerovanie jeho vývinu.

To, čo ukazuje plán obsahu, zmierňuje plán výrazu, ktorý do obehu dostáva to, čo umeleckého posolstvo mienilo urobiť sekundárnym a transparentným. Výsledok tohto zmiernenia sa prejavuje v tom, že plán výraz núti diváka vnímať obraz najprv esteticky, to znamená, že ho nevtieravým spôsobom núti všímať si vzťahy medzi farbami, čiarami a farebnými plochami, všímať si a hodnotiť označovaciu formu. Po saturovaní estetického záujmu sa pozornosť diváka plynule presúva k plánu obsahu, teda k niečomu, čo musí intelektuálne analyzovať. Vyváženosť medzi estetickým vnímaním a intelektuálnym záujmom sa prejavuje ako hra medzi autoreferenčným prehýbaním sa obrazov k sebe samým a zároveň referenčným odkazovaním na niečo mimo nich. Táto vyváženosť bráni tomu, aby tvorba nebola samoúčelná alebo neskĺzla do roviny lacného aktivizmu.

Ako už bolo konštatované, Mgr. art Michal Černušák, ArtD. si dokázal za krátky čas vytvoriť princípy a z nich sa odvíjajúce pravidlá imanentné jeho tvorbe. Tieto pravidlá rozhodne nemajú povahu pevných a nemenných noriem, ktoré tvorca otrocky dodržiava. Jeho pravidlá musíme chápať ako návrhy, ktoré jednotlivé obrazy neustále testujú a to, čo prejde týmito prísnymi testami, sa stane súčasťou dynamicky sa meniacim základom, určujúcim špecifickú autorskú signatúru. Tvorbu rukopisu Mgr. art Michala Černušáka, ArtD. by som si dovolil pripodobniť k činnosti povrazolezca, ktorý ak chce, aby horná polovica tela bola stabilná, tak jeho nohy musia neustále balansovať, pretože ak by to nohy nerobili, povrazolezec by padol z visutej hrazdy na tvrdú zem. Vzhľadom na to, čo bolo povedané, je jasné, že môj pokus nepredstavuje finálnu interpretáciu a hodnotenie diela, alebo iba diela v medzičase, a osobne som zvedavý na ďalší vývin tvorby. Na základe portfólia predloženého Mgr. art Michalom Černušákom, ArtD. na habilitáciu, konštatujem, že nielen splnil, ale aj prekročil všetky kritériá pre udelenie umelecko-pedagogického titul **docent** a preto jednoznačne navrhujem, aby po úspešnom priebehu obhajoby habilitačnej práce mu tento titul

bol udelený. V závere môjho oponentského posudku si dovoľujem Mgr. art Michalovi Černušákovi, ArtD. popriať veľa úspechov v jeho umeleckej činnosti a pedagogickej práci.

podpísaný v.r.

V Bratislave 22. 4. 2025

prof. PhDr. Peter Michalovič, PhD.